

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ptáci žijící v daném prostředí

Ptáci žijí v takovém prostředí, kde mají dostatek potravy, vhodné podmínky pro hnízdění a kde se umí chránit před predátory. K tomuto prostředí se ptáci přizpůsobili stavbou těla (stavbou dolních končetin, tvarem zobáku - souvisí s druhem potravy, samice ochranným zbarvením peří apod.).

VODNÍ PTÁCI

- dovedou plavat - mezi prsty mají plovací blány různého tvaru
- nohy jsou posunuty dozadu
- husté opeření (prachové i obrysové peří) - peří je nesmáčivé (potírají ho olejovitým výměškem z kostrční žlázy)
- vrstva podkožního tuku - ochrana před podchlazením
- hnízdí většinou na souši blízko vody, potravu loví ve vodě

Vrubozobí ptáci - lžícovitý zobák s vroubkou - procezuji vodu s bahnem

Labuť velká

Dlouhý krk (škubání rostlin v hloubkách), tři prsty spojené plovací blánou, mládřata nekrmivá, původně tažný pták, v současnosti přezimuje.

Husa velká

Šedé zbarvení, housata šedožlutá a nekrmivá, tažný pták. Živí se rostlinami.

labuť velká

husa velká

Kachna divoká

Pohlavní dvojtvárnost (samec pestře zbarven), všežravý pták, mláďata nekrmivá.

Kachny u nás přezimují.

Polák chocholačka

Menší než kachna, potápí se do velkých hloubek (7 m), potravou jsou malé ryby, měkkýši a hmyz. Tažný pták.

Čírka modrá

kachna divoká - samec

kachna divoká - samice

polák chocholačka

čírka modrá

Potápky, veslonoží, dlouhokřídli - ostrý zobák, loví ryby, potápí se

Potápka roháč

Plovací blána vytváří kolem prstů kožní lem, hnízdo staví na vodě, mláďata jsou nekrmivá. Loví malé ryby. Potápka roháč je tažný pták.

Kormorán velký

Plovací blána spojuje všechny 4 prsty, má dlouhý, hákovitý zobák, loví ryby – rybářům způsobuje škody, ale je zákonem chráněný. Hnízda staví na stromech, mláďata krmí. Tažný pták, řadíme ho mezi *veslonohé* ptáky.

Lyska černá

Prsty s lalokovitými kožními lemy, živí se rostlinnou potravou a drobnými vodními živočichy. Mláďata jsou nekrmivá. Většinou u nás přezimuje. Lyska patří ke *krátkokřídlym*.

Racek chechtavý

Dlouhá a úzká křídla, řadíme ho mezi *dlouhokřídle*. Má plovací blánu mezi prsty. Výborný letec, umí plavat. Mláďata nekrmivá. Některé druhy racků přezimují, jiní odlétají na zimu k moři.

potápka roháč

kormorán velký

lyska černá

racek chechtavý

MOKŘADNÍ PTÁCI

- prodloužené běháky zadních končetin – přizpůsobení k brodění při hledání potravy (neplavou)
- prodloužené prsty – usnadňují pohyb po bahnitěm dně
- většinou špičatý zobák – loví na mělčinách i mimo vodu

K mokřadním ptákům patří např. volavky, čápi, krátkokřídlí (slípka zelenonohá), dlouhokřídle (bahňáci) a další.

Volavka popelavá

Živí se rybami, obojživelníky – kořist harpunuje dlouhým špičatým zobákem. Hnízdí na stromech (v koloniích), mláďata krmí. Částečně u nás přezimuje. Volavku popelavou najdeme u řek a rybníků. **Volavku bílou** nalezneme v okolí rybníků u Třeboně.

Čáp bílý

Staví velká hnízda z větví (komíny, vysoké stromy), mláďata krmí. Loví žáby, myši, hraboše. Je to tažný pták.

Čáp černý

Menší než čáp bílý, hnízda staví na stromech, na skalách. Loví obojživelníky a ryby, svá mláďata krmí. Tažný pták.

Čejka chocholatá

Břehy rybníků, louky – živí se plži a hmyzem. Mláďata nekrmí, tažný pták.

Slípka zelenonohá

Na čele červená lysina, zelené nohy. Skrývá se v rákosí, hnízdo staví na vodě, mláďata krmí. Potravou jsou drobní bezobratlí vodní živočichové a rostlinná potrava. Je částečně tažná.

volavka popelavá

volavka bílá

čáp bílý

čáp černý

čejka chocholatá

slípka zelenonohá

MORŠTÍ PTÁCI

- jsou přizpůsobeni k získávání potravy ve vodě
- někteří výborně plavou, jiní se brodí, potápí se, výborní letci

Tučňáci

Ztratili schopnost letu, křídla veslovitá – přizpůsobená k potápění a plavání. Nohy posunuty dozadu, prsty mají velké drápy, mezi prsty je plovací blána. Mají vrstvu podkožního tuku. Živí se rybami. Výskyt – pobřeží Antarktidy.

tučňák patagonský

tučňák magellanův

tučňák skalní

Albatrosi

Výborní letci – dlouhá, štíhlá křídla. Plovací blána mezi silnými prsty. Loví ryby, hlavonožce, medúzy. Výskyt – jižní polokoule. Albatrosi hnízdí jednou za dva roky – o jedno mládě se starají 250 dnů.

albatros stěhovavý

Plameňáci

Dlouhé brodivé nohy, mezi prsty malá plovací blána, dlouhý krk. Na okrajích zakřiveného zobáku mají rohovité vroubky – procezuji vodu s bahnem (loví tak měkkýše, korýše, larvy, plankton). Žijí při pobřeží – zátoky, jezera.

plameňák růžový

Další vybrané druhy mořských ptáků:

tučňák císařský

racek mořský

papuchalk bělobradý

fragatka vznešená

racek atlantský

terej tichomořský

DRAVCI A SOVY

- masožraví ptáci žijící většinou v lesích, výborní letci
- ostrý, hákovitě zahnutý zobák
- silné nohy se zahnutými drápy - pařáty
- výborný zrak i sluch
- mládřata dravců i sov jsou krmivá, opeření tvoří bělavé prachové peří
- podílejí se na udržení biologické rovnováhy

Sovy mají zakulacenou hlavu a velké oči, které jsou blízko sebe. Jsou nepohyblivé (sovy mají schopnost otáčet hlavou až o 270°. Zevní prst mohou otočit dozadu - vratiprst. Sovy létají potichu - obrysová pera s měkkými okraji.

Potravu dravců a sov tvoří myši, hraboši, obojživelníci, hadi, ptačí mládřata, větší druhy loví zajíce apod.

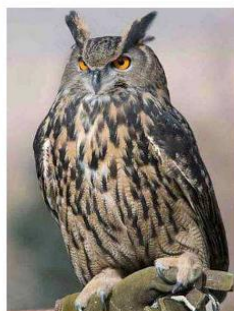
EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SOVY

sýček obecný

výr velký

puštíček obecný

kalous ušatý

kulišek nejmenší

sova pálená

sovice sněžní

DRAVCI

káně lesní

jestřáb lesní

sokol stěhovavý

krahujec obecný

rarož velký

ostříž lesní

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

orel mořský

poštolka obecná

sup bělohlavý

Fregatky

V blízkosti moří, zejména v tropech a subtropích, kde mají dostatek ryb.

Měří až okolo 1 metru a rozpětí dlouhých, úzkých a špičatých křídel 2 - 3,5 metru.

Samci mají pod krkem vak, v době námluv se nafukuje a zbarvuje do sytě červené.

Mají dlouhý zobák, na konci zahnutý do podoby háku, loví za letu,

nebo kradou ve vzduchu potravu jiným ptákům.

O mláďata se starají oba rodiče společně.

Racek mořský

Všežravec, ale hlavně masitá strava – hlemýždi, korýši, členovci.

Hnízdí osamoceně nebo v malých koloniích na pobřeží.

Hnízdo si staví na zemi nebo na skalních útesech.

V květnu až červnu klade 3–5 vajec, na kterých sedí oba rodiče 27 dní.

Mláďata jsou schopna letu již ve věku 8 týdnů.

Terejové

Jsou to rybožraví ptáci žijící při pobřeží moří,

ryby chytají charakteristickým střemhlavým letem pod hladinu i z výšky 30 metrů.

Žijí v koloniích na skalách a na malých ostrůvcích, kde se jich navzájem tísní tisíce.

Kladou jediné vejce, na kterém sedí oba rodiče,

mládě je krmeno svými rodiči po dobu 90 dnů až do hmotnosti 4 kilogramů.

Papuchalkové

Žijí ve velkých koloniích na útesech nebo ostrovech,

vajíčka kladou mezi kameny nebo do děr na zemi.

Mají převážně černé nebo černobílé peří, podsaditou tělesnou konstrukci a velké zobáky,

krátká křídla mají uzpůsobena plavání. Ve vzduchu mávají křídly až 400x za minutu,

jsou schopni vyvinout rychlost až 88 km/h.

Mohou používat nástroje.

Kalous ušatý

K hnízdění mu stačí koruny stromů a stará hnízda od vran.

Můžeme ho spatřit i v parcích, velkých zahradách nebo na hřbitovech.

Je poměrně malý a podle nápadných uší a velkých žlutých očí ho snadno poznáme.

Na lov vylétá ještě před setměním. Loví hlodavce.

Klade 3 – 7 vajec, mláďata krmí asi 6 týdnů.

Výr velký

Je naší největší, a proto asi i nejznámější sovou. Uslyšíme ho, pokud v noci navštívíme ty pravé husté horské lesy nebo opuštěné lomy.

Když se skloubí výjimečná síla sov a velikost výra, je nasnadě, že uloví i větší kořist nežli hlodavce (např. zajíce, ježka, ale i lišku nebo srnče).

Mláďata jsou rodiči krmena až do vzletu (asi 9 týdnů).

Sýček obecný

Má snad nejstrašidelnější hlas ze všech sov. Jeho naříkání, linoucí se z temných zahrad a sadů, bylo výtečnou inspirací k hrůzostrašným pohádkám.

Jedná se však také o velmi užitečnou sovičku, která zlikviduje spoustu přemnožených hrabošů.

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Bohužel ho ubývá, protože nachází málo dutin k hnízdění.

Sokoli

Má dlouhá špičatá křídla a krátký ocas, který se ke konci zužuje. Na zbarvení je nejnápadnější charakteristický tmavý „vous“ na bílé tváři. Jeho kořistí jsou převážně ptáci do velikosti kachny. S maximální rychlostí při střemhlavém letu až 389 km/h představuje sokol stěhovavý zřejmě nejrychlejšího živočicha v současné přírodě. Hnízdí převážně na skalních stěnách, na skále mnohdy hnízdí přímo na holém podkladu. Mláďata krmí i další asi 2 měsíce po vyletění.

Jestřáb lesní

Je středně velký druh dravce, má krátká zakulacená křídla a dlouhý ocas, umožňující rychlé manévrování a prudké otočky v hustém lese. Živí se hlavně ptáky a savci, výjimečně požírá i plazy, bezobratlé a mršiny. Páry jsou stálé a trvale udržují i stejný domovský okrsek o rozloze přibližně 5 km². Hnízdo je na vysokých stromech, u kmene i v rozsoše silnějších větví. Mláďata jsou krmena až do stáří 70 dnů.

Sup bělohlavý

Je velký druh dravce a mrchožrouta z čeledi jestřábovitých. Mezi jeho oblíbené stanoviště patří hornaté oblasti. K hnízdění si vybírá skalnaté dutiny. Samice snáší zpravidla jedno vejce. Mláďata zůstávají v hnízdě asi do stáří čtyř měsíců a starají se oba rodiče. Na vzdálenost více než 1,5 kilometru dokáže zachytit typický pach vycházející z mrtvého těla. Vydrží nad mršinou kroužit i několik hodin. Živí se pouze masem a vnitřnostmi.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

<http://vyuka.zsjarose.cz/getfile.php?FileID=3131>

1. část, upraveno, zkráceno

<https://www.labet.cz/fregatka-px1087373/>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Racek_mo%C5%99sk%C3%BD

https://cs.wikipedia.org/wiki/Terej_b%C3%AD%C3%BD

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Papuchalk>

<https://www.ireceptar.cz/zvirata/kdo-to-houka-noci-sova-palena-pustik-kalous-kulisek-vyr-sycek-a-syc.html>

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_st%C4%9Bhovav%C3%BD#Hn%C3%ADzd%C4%9Bn%C3%AD,_rozmno%C5%BEov%C3%A1n%C3%AD

https://cs.wikipedia.org/wiki/Jest%C5%99%C3%A1b_lesn%C3%AD

https://cs.wikipedia.org/wiki/Sup_b%C4%9Blohlav%C3%BD

Vladimír Sutějev: Pohádky a obrázky, Progress, 1970; str. 152

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Ptáci žijící v daném prostředí

Prostředí							
1. Znaký obecně							
<u>Jméno ptáka</u>							
2. Tělo							
3. Potrava							
4. Mláďata (hnízdění)							
5. Přezimování							

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zkoumavé čtení: systematické zavedení dílny čtení a oborového čtení do výuky na 2. st. základních škol /na víceletá gymnázia v ČR“, reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_076/0016346. Projekt je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.